

7. Hitchcock D. Non-logical consequence // On Reasoning and Argument. Essays in Informal Logic and on Critical Thinking. New York: Springer International Publishing AG. 2017. С. 97-114
8. Hitchcock D. Relevance // Argumentation. 1992. № 6. 251–270 p.
9. Khomenko I. A Look at Informal Logic// Future Human Image. 2018. № 9. P. 52-62.
10. Novak M. Kisceral Argumentation in Law: Past and Present, Here and There// Informal Logic. 2022. № 42 (3). 623–652 p.
11. Tindale C. Audiences, relevance, and cognitive environments // Argumentation. 1992. № 6. 177-188 p.
12. Tindale C. The Philosophy Of Argument and Audience Reception. Cambridge: Cambridge University Press. 2015. 244 p.
13. Tindale C. On the Kisceral Mode of Argumentation// Informal Logic. 2022. № 42(3). 603–621 p.

V. Babiuk. The evaluation criteria's transformation in the kisceral argument. – Article.

Summary. The article is devoted to the M. Guilbert's multi-modal argument issue, especially to the kisceral argument. Our primary focus is, firstly, the meaning of the "kisceral argument" term, and secondly, the specific of its evaluation. Particularly, I compare RSA-model criteria with Guilbert's ones. The result of the research is discovering of the criteria' transformation controversial character because of avoiding relevance and acceptability criteria.

Key words: argument evaluation, RSA-model, multi-modal argument, kisceral argument.

УДК [356.35:378.6] (043.3)

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5682/2022/37/22>

О. П. Буданов

*аспірант кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти
Навчально-наукового інституту педагогіки,
психології, менеджменту та освіти
Українська інженерно-педагогічна академія
м. Харків, Україна*

М. П. Буданов

*аспірант кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти
Навчально-наукового інституту педагогіки,
психології, менеджменту та освіти
Українська інженерно-педагогічна академія
м. Харків, Україна*

ВІЙСЬКОВЕ СТАЖУВАННЯ ТА ВІЙСЬКОВА ПРАКТИКА ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ЮРИСТІВ

Анотація. Показано, що в освітньому процесі, на військово-юридичних факультетах закладів вищої освіти України, серйозною проблемою є недостатня увага до підвищення умінь та навичок при виконанні функціональних обов'язків майбутніми військовими юристами в умовах військового стану, а саме при вирішенні юридичних та правових завдань, у польових умовах без інформаційних комунікацій, а також у зоні бойових дій. Запропоновано, для підвищення рівня умінь та навичок майбутніх військових юристів до провадження військово-юридичної діяльності в умовах військового стану, розглянути та вдосконалити підходи проведення та організації військового стажування та військової практики, як практичного засобу підвищення якості професійної підготовки курсантів-юристів в освітньому процесі на військово-юридичних факультетах закладів вищої освіти України. Розроблено основні завдання та обов'язки курсантів-юристів, характерних для умов військового стану, під час проходження військового стажування та військової практики.

Ключові слова: військово-юридична діяльність, військове стажування, військова практика, курсанти-юристи, майбутні військові юристи.

Правнична професія – це професія підвищеної суспільної довіри, яка вимагає належної підготовки майбутніх юристів, формування якісних знань, практичних умінь та навичок [1, 2].

Реформа військової освіти, що проводиться, у військових закладах вищої освіти (ЗВО) України, у значному обсязі торкнулася системи військово-юридичної освіти, яка має бути орієнтована на підготовку висококласних фахівців у сфері військової юстиції та військового права, які відповідають вимогам державних освітніх стандартів [3].

Водночас у системі професійної підготовки майбутніх військових юристів, існують проблеми, які необхідно цілеспрямовано вирішувати. За результатами аналізу та анкетування випускників військово-юридичних факультетів (інститутів) ЗВО України, можна констатувати, що вони мають слабкі вміння та навички у роботі із законодавчими та нормативно-правовими документами, а також мають труднощі в юридичній та судовій практиці.

У зв'язку з цим, особливої актуальності набуває проблема підготовки майбутніх військових юристів, підвищення якості військово-юридичної освіти та ефективності професійного становлення військового юриста, а також розробки необхідних для цього педагогічних засобів.

Одним з основних напрямів підвищення професійної підготовки курсантів-юристів військово-юридичних факультетів ЗВО України, є якісне проведення військового стажування та військова практика, які дозволяють підвищити рівень умінь та навичок майбутніх військових юристів у військово-юридичній діяльності у підрозділах та формуваннях силових структур при виконанні поставлених (бойових) задач у екстремальних умовах. Саме в процесі військового стажування (військової практики), відбувається орієнтування курсанта-юриста, на практичну діяльність з прямого посадового призначення – юрисконсульта (помічника командира частини з правових питань).

У процесі військового стажування (військової практики), відбувається професійне становлення, курсант-юрист набуває початкового досвіду професійної військово-юридичної діяльності на офіцерській посаді.

Як показав аналіз, в умовах реформування військової освіти, обсяг навчальних годин, що виділяються для проведення військового стажування, потребує коригування, крім того, досить часто військове стажування (військової практики) курсантів-юристів, проводиться в місцях постійної дислокації військово-юридичних факультетів ЗВО, без виїзду до військових частин; у низці військових частин, не в повній мірі забезпечується самостійність курсантів-юристів, вони лише епізодично включені у систему життєдіяльності військової частини, часом спостерігається неузгодженість дій організаторів військового стажування та інших проблем.

Тому дослідження підвищення якості проведення військового стажування (військової практики) курсантів-юристів, є актуальною проблемою для вирішення якої, необхідно вдосконалити педагогічні засоби та умови, які сприятимуть ефективній організації військового стажування (військової практики), як основи педагогічних умов у професійному становленні майбутніх військових юристів у військово-юридичній діяльності у підрозділах та формуваннях силових структур при виконанні поставлених (бойових) завдань в екстремальних умовах воєнного часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням професійного становлення курсантів-юристів військово-юридичних факультетів ЗВО України, приділяється значна увага в дослідженнях: І. Амінова, М. Ануфрієва, Н. Аргани, О. Бандурки, В. Васильєва, В. Вдовюка, О. В'юшина, О. Губаревої, С. Гусарева, В. Єнгаличова, М. Єнікєєва, В. Журавського, Л. Карамушки, В. Клименка, В. Костенка, М. Костицького, В. Моляко, В. Опришка, О. Ратінова, В. Романова, О. Скакун, В. Смірнова, О. Столяренко, В. Чуфаровського, Філонова, Ю. Швалба, Ю. Шемшученка.

Екстремальність умов військово-юридичної діяльності досліджувалось у роботах К. Радченко [4], О. Федоренко [5]. Однак у вищезгаданих дослідженнях, недостатньо розроблено практичні аспекти, зокрема, питання, пов'язані з організацією військового стажування, яке є одним з основних елементів професійної підготовки курсантів-юристів на військово-юридичних факультетах (інститутах) ЗВО України, для майбутньої військово-юридичної діяльності у підрозділах та формуваннях силових структур, при виконанні ними поставлених бойових завдань в екстремальних умовах [6].

Метою цієї статті є розробка підходів до організації та проведення військового стажування (військової практики) з курсантами-юристами військово-юридичних факультетів (інститутів) ЗВО України, для підвищення рівня умінь та навичок майбутніх військових юристів у військово-юридичній діяльності у підрозділах та формуваннях силових структур під час виконання ними поставлених (бойових) завдань у екстремальних умовах воєнного часу.

Військове стажування та військова практика майбутніх військових юристів, проводиться згідно з інструкцією [7] про порядок організації та проведення військового стажування та інших видів практики курсантів (слухачів, студентів) військових навчальних закладів вищої освіти, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів вищої освіти (ЗВО). Ця Інструкція визначає порядок організації та проведення військового стажування та військової практики курсантів-юристів (слухачів, студентів) військових навчальних ЗВО та військових навчальних підрозділів ЗВО, а також студентів ЗВО, які навчаються за програмами підготовки осіб офіцерського складу для проходження військової служби за контрактом на посадах офіцерів [7].

Військове стажування та військова практика курсантів – юристів (слухачів, студентів), є складовою практичної підготовки майбутніх військових юристів – військових фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів для Збройних Сил України, інших міністерств та центральних органів виконавчої влади України, які мають у своєму підпорядкуванні військові формування.

Військове стажування та військова практика, проводиться з метою набуття та вдосконалення курсантами-юристами (слухачами, студентами) практичних навичок у виконанні обов'язків за посадовим призначенням у військових частинах (установах, закладах) Збройних Сил України або військових формуваннях, які підпорядковані іншим центральним органам виконавчої влади України.

Військове стажування та військова практика, проводиться з метою набуття курсантами-юристами (слухачами, студентами) умінь та практичних навичок у виконанні та реалізації службових завдань військово-юридичної професійної діяльності за профілем майбутньої спеціальності – військового юриста.

Форми, тривалість і терміни проведення військового стажування та військової практики, визначаються в навчальних планах. Зміст і послідовність військового стажування та військової практики, визначаються програмою, яка розробляється кафедрою військово-юридичного факультету, згідно з навчальним планом.

Військова практика, організовується на молодших курсах військово-юридичного факультету і проводиться в навчальних центрах, навчальних підрозділах забезпечення навчального процесу ЗВО.

Військове стажування, організовуються для курсантів-юристів (слухачів, студентів) старших курсів військово-юридичного факультету та проводяться у військових частинах (установах, закладах), навчальних центрах, підрозділах забезпечення навчального процесу ЗВО, а також на державних підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства оборони України, на військово-юридичних посадах, що відповідають профілю підготовки курсантів-юристів.

Військове стажування курсантів-юристів (слухачів, студентів) військово-юридичного факультету ЗВО, проводиться у військових частинах (установах, закладах) на посадах, на яких у подальшому, передбачається проходження ними військово-юридичної служби, після закінчення військово-юридичного факультету.

Основними завданнями військового стажування курсантів-юристів є:

- набуття умінь і навичок у виконанні військово-юридичних обов'язків у військових частинах (установах, закладах) на відповідних військово-юридичних посадах;
- удосконалення практичних навичок у організації та проведення занять з правової підготовки, ведення юридично-правової роботи;
- набуття навичок з організації юридично-правового забезпечення дій підрозділів, виконання службово-бойових завдань і проведення юридично-правової роботи з особовим складом у військових частинах (підрозділах);
- поглиблення та закріплення теоретичних знань з навчальних дисциплін навчального плану, добір фактичного матеріалу для виконання дипломних (кваліфікаційних) проектів (робіт, завдань);
- виховання потреби систематичного поновлення своїх правових знань та творчого їх застосування у практичній військово-юридичній діяльності.

Основними завданнями військової практики курсантів-юристів є:

- набуття навичок у вирішенні правових та юридичних завдань;
- вивчення обов'язків військового юриста та практичне оволодіння вміннями у вирішенні правових завдань та проблем.

Під час військового стажування, курсант-юрист зобов'язаний:

- оволодіти навичками виконання функціональних обов'язків за посадою стажування – військового юрисконсульта, визначити для себе, напрямки підвищення освітньо-професійної підготовки, розвитку особистісних і професійних якостей;

- зразково виконувати обов'язки за посадою стажера – військового юрисконсульта, добиватися повного виконання індивідуального завдання та особистого плану роботи;
- вивчати нові форми роботи військового юрисконсульта;
- вести Журнал військового стажування (Журнал військової практики).

Військове стажування курсантів-юристів (слухачів, студентів) військово-юридичного факультету ЗВО, проводиться в період інтенсивної бойової підготовки військ (сил) та, як правило, перед виконанням дипломних (кваліфікаційних) проектів (робіт, завдань) одночасно для всіх курсантів-юристів (слухачів, студентів) цього ЗВО. Тривалість і терміни військового стажування та військової практики, визначаються освітньо-професійними програмами та навчальними планами військово-юридичних факультетів ЗВО.

Військове стажування та військова практика, є завершальним етапом у професійному самовизначенні курсантів-юристів, включення у професійну військово-юридичну діяльність, тобто самостійного виконання обов'язків військового юриста та вирішення правових завдань, характерних для певної військово-юридичної первинної офіцерської посади. Це заключний період навчання курсантів-юристів на військово-юридичному факультеті (інституті) ЗВО, він характеризується цілеспрямованою підготовкою випускника до професійної військово-юридичної діяльності, яка полягає у здобутті досвіду самостійного виконання посадових обов'язків військового юриста. Внаслідок цього, завершується формування особистості майбутнього військового юриста, визначаються його пріоритети у професійній військово-юридичній діяльності.

Професійна практична військово-юридична діяльність, реалізується під час військового стажування та військової практики, де курсант-юрист значною мірою визначається у професії військового юриста. Військове стажування та військова практика, що відбувається на цьому етапі, забезпечує можливість самостійної професійної діяльності курсантів-юристів і є одним із найважливіших факторів їхнього професійного становлення.

Незважаючи на те, що нині, на військово-юридичних факультетах (інститутах) ЗВО України, загалом склався позитивний досвід проведення військового стажування та військової практики з курсантами-юристами, водночас рівень її організації, вже не відповідає тим завданням, які необхідно вирішувати військовим юристам у підрозділах та формуваннях силових структур при виконанні поставлених бойових завдань в екстремальних умовах воєнного часу.

Таким чином, аналіз проблеми організації військового стажування та військової практики, як фактора професійного становлення курсантів-юристів військово-юридичних факультетів ЗВО України, дозволяє виділити та визначити об'єктивно існуючі протиріччя:

- між сучасними вимогами до професійної військово-юридичної діяльності майбутніх військових юристів та низьким рівнем їхньої підготовленості, відсутністю навичок та досвіду військово-юридичної діяльності у підрозділах та формуваннях силових структур при виконанні поставлених бойових завдань;
- між великим потенціалом та можливостями військового стажування та військової практики, як засобу професійного становлення курсанта-юриста військово-юридичного факультету (інституту) ЗВО України та відсутністю логічно послідовної, науково обґрунтованої системи організації та проведення військового стажування;
- між необхідністю вдосконалення професійного становлення курсантів-юристів у процесі військового стажування (військової практики) та недостатньою розробленістю системи педагогічних засобів, що застосовуються у процесі організації військового стажування у підрозділах та формуваннях силових структур при виконанні поставлених бойових завдань.

Тому дослідження підвищення якості проведення військового стажування та військової практики курсантів-юристів, є актуальною проблемою, для вирішення якої, необхідно вдосконалити педагогічні засоби та умови, які сприятимуть ефективній організації військового стажування, як основи педагогічних умов у професійному становленні майбутніх військових юристів.

Для цього необхідно:

- посилити орієнтацію освітнього процесу на прагматично певний результат, що знаходить своє вираження в описі конкретних професійних компетенцій випускника військово-юридичного факультету – майбутнього військового юриста;
- посилити значення самостійності та активності курсантів-юристів у процесі отримання ним знань та визначення свого юридичного освітнього рівня;
- підвищити ефективність професійної підготовки курсанта-юриста, через інтеграцію окремих складових процесу підготовки майбутніх військових юристів.

В ході аналізу існуючого досвіду військового стажування та військової практики на військово-юридичних факультетах (інститутах) ЗВО України, було виявлено низку недоліків та проблем при її організації та проведенні:

- відсутність самостійності під час виконання функціональних обов'язків на первинній військово-юридичній посаді – юрисконсульта (помічника командира частини з правових питань);
- труднощі у плануванні та виконанні військово-юридичної діяльності у польових умовах, коли відсутні інформаційно-комп'ютерні засоби комунікації;
- відсутність досвіду з вироблення та прийняття нестандартних (нештатних) правових рішень в екстремальних умовах;
- низький рівень знань, умінь та навичок при вирішенні правових завдань на окупованій території та у зоні бойових дій підрозділів та формувань силових структур.

Тому, для підвищення якості проведення військового стажування та військової практики курсантів-юристів, на основі осмислення наявного досвіду організації військового стажування (військової практики), аналізу існуючих проблем при її організації, відповідності практики організації військового стажування сучасним освітнім підходам, необхідно для організації військового стажування та військової практики курсантів-юристів, важливо включити всі види діяльності, передбачити процес організації всіх дій, пов'язаних з виконанням обов'язків майбутнього військового юриста.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мудрук С. О. Стан юридичної освіти в Україні. Аналітичне дослідження за результатами освітніх вимірювань. К.: Ваіте, 2018. – 168 с.
2. Проект Концепції розвитку юридичної освіти. URL: http://kno.rada.gov.ua/news/main_news/75465.html (дата звернення 27.11.2020).
3. Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України : наказ М-ва оборони України від 20.07.2015 № 346. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15>
4. Радченко К.А. Спрямованість освітнього процесу на набуття досвіду практичної діяльності як умова формування професійної компетентності майбутніх військових юристів. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2017. № 12 (67). С. 44-47.
5. Федоренко О. І, Радченко К. А. Формування досвіду практичної діяльності у майбутніх військових юристів на засадах компетентностного підходу. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2021, 22(3), 213-226.
6. Буданов М. П. Професійна підготовка майбутніх військових юристів для діяльності в екстремальних умовах. Інноваційна педагогіка. 2022. № 44. С. 98-104.
7. Інструкція про порядок організації і проведення військового стажування та інших видів практики курсантів (слухачів, студентів) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів у 2006-2011 роках Наказ Міністра оборони України 09.03.2006 N 137. Офіційний вісник України від 12.04.2006 – 2006 р., № 13, стор. 312, стаття 923, код акта 35704/2006. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0306-06/print/sp:max50:nav7:font2>

O. Budanov, M. Budanov. Military internship and military practice during the training of future military lawyer. – Article.

Summary. *It is shown that in the educational process, at the military law faculties of higher education institutions of Ukraine, a serious problem is insufficient attention to the improvement of skills and abilities in the performance of functional duties by future military lawyers under martial law, namely in solving legal and legal issues tasks, in field conditions without information communications, as well as in the combat zone. It is proposed, in order to increase the level of skills and abilities of future military lawyers to conduct military legal activities under martial law, to consider and improve the approaches of conducting and organizing military internships and military practice, as a practical means of improving the quality of professional training of legal cadets in the educational process for military – law faculties of higher education institutions of Ukraine. The main tasks and duties of legal cadets, characteristic of military conditions, during military training and military practice have been developed.*

Key words: *military legal activity, military internship, military practice, cadet lawyers, future military lawyers.*